

TALIJANSKA PARTIJA

A. TAKÁČ

1:0, 1:1, 2:1 itd.), a igrač (ili par) koji prvi osvoji 7 poena, osvaja gem i set. Kod rezultata 6:6 u poenima po načinu t.b. igra se nastavlja dok jedan od igrača (ili parova) ne postigne vodstvo od dva poena. Igrač koji je prvi na redu za servis u gemu, servira jednom s desne strane, njegov protivnik nastavlja s dva servisa, prvi s lijeve i drugi s desne strane, a nakon toga, do kraja t.b., svaki protivnik servira po dva puta, prvi s lijeve i drugi servis s desne strane. Igrači mijenjaju strane nakon svake serije od 6 poena.

Tajima, Naoto (1912), jap. reprezentativac u atletici; prvi na OI 1936 u troskoku sa 16,00 m (SR); prvi skakač koji je postigao tu graničnu dužinu u troskoku.

Tajmanov, Mark Jevgenijevič (1926), sovj. reprezentativac u šahu, veleajstor od 1952. Kao član ekipe SSSR osvojio zlatnu medalju na Šahovskoj olimpijadi 1956; sudjelovao je u ekipama koje su osvojile prva mjesta na PE 1957, 1961, 1965 i 1970. Prvak je SSSR 1956. Na turniru kandidata 1953 osvojio je osmo mjesto. U četvrt-finalnom meču kandidata za PS 1970 poražen je od R. Fischera sa 0:6. Pobjedio je na turnirima u Liverpoolu (1952), Dresdenu (1959), Santa Féu (1960), Lenjingradu (1960), Rostovu (1961), Dortmundu (1961), Mariánskim Láznama (1962), Luxembourg (1963), Budimpešti (1965), Københavnu (1965), Helsinkiju (1966), Zalae-gerszegu (1969), Wijk-aan-Zeeu (1970), Skoplju (1970 i 1973), Albeni (1974), Déčinu (1975). Napisao: *Nimcovičeva obrana*.

tajmaut (engl. time-out), 1 košarka: predah, kratak prekid igre za dogovor igrača s trenerom o daljoj taktici igre; ne uračunava se u vrijeme trajanja igre; svaka ekipa smije u toku poluvremena zahtijevati dva puta t. i jednom u svakom produžetku utakmice. T. traži trener ekipe kod zapisničara: podiže kažiprst jedne ruke i nad njim postavlja poprijeko dlan druge ruke; 2) odbojka: pauza namijenjena za dogovor o taktici igre; svaka ekipa ima u setu pravo na po dva t. u trajanju od 30 sek.

tajming (engl. timing), vremenska koordinacija pokreta udaraca; vremensko usklađivanje međusobne igre igrača u ekipnim sp. igrama.

tajnik, 1) skokovi u vodu: službena osoba koja vodi zapisnik natjecanja. U listu skokova i u listu rezultata upisuje ocjene bodovnih sudaca; korekcije vrhovnog suca i rezultate koje izračunava tabličar. Na natjecanju su

prisutna dva tajnika; 2) vaterpolo: službena osoba u vodstvu utakmice. Prvi t. vodi zapisnik (igrač, rezultat, teški prekršaji) i daje znak crvenom zastavicom da je nekom igraču dosuđena treća lična greška; drugi t. kontrolira vrijeme trajanja isključenja igrača, daje znak za dozvolu ulaska u igru, signalizira svaki nepravilni ulazak igrača u igru.

Takač, Artur (1918), pukovnik JNA; reprezentativac u atletici i sp. radnik. Bio je omladinski prvak i rekorder Jugoslavije u trčanju na 800 m i 1500 m. Za vrijeme II svj. rata bio je u logoru (Švicarska), gdje je osnovao Jugoslavenski fudbalski klub u kojem je igrao. Bio je nastavnik i suradnik Međunarodnog biroa za sp. pedagogiju i Olimpijskog instituta u Lausannei. Krajem augusta 1944 prebjegao je iz Švicarske u Francusku i pridružio se borcima pokreta otpora, a zatim se prebacio preko Baria na Vis i tu ulazi u sastav jedinica NOV i POJ. Poslije Oslobođenja sudjeluje u organizaciji sp. života u JNA. Od 1958 član je Evropskog komiteta IAAF, a od 1962 njegov generalni sekretar; od 1968 član je Savjeta Evropske atletske federacije, od 1976 njezin potpredsjednik. Na prijedlog IAAF, od 1967 bio je savjetnik Organizacionog komiteta XIX OI u Ciudad Mexico; 1968 član je Savjeta IAAF; 1969 teh. direktor CIO. Bio je savjetnik organizacionih komiteta OI 1972, II Afričkih igara 1973, VII Azijskih igara 1974, specijalni savjetnik predsjednika Organizacionog komiteta OI 1976, potpredsjednik Izvršnog komiteta i zamjenik generalnog direktora Direkcije VIII MI 1979 u Splitu te teh. direktor Organizacionog komiteta zimskih OI 1984 u Sarajevu. Uz brojna odlikovanja, nagrade i priznanja, 1980 dodijeljena mu je Republička nagrada fizičke kulture SRH.

Takač, Joška (1919), nogometni reprezentativac i trener; bio je član FK Spartak (Subotica) i FK Crvena zvezda (Beograd); trenirao nogometaše FK Spartak (Subotica), mlade ekipe FK Crvena zvezda (Beograd) FK Sloboda (Tuzla), FK Čelik (Zenica), FK Sutjeska (Nikšić) i dr. Dobitnik Srebrne plakete NSJ (1969).

takari, staromeks. igra drvenom loptom i palicama, slična suvremenom hokeju na travi; osobito je bila popularna u plemenu Tarahumara, koje ju je igralo na igralištima dugim i nekoliko kilometara.

Takemoto, Masao (1919), jap. reprezentativac u sp. gimnastici, profesor Japanske visoke škole za tjelesni odgoj; trener mnogih olimp. pobjednika (1960-70); prvi na PS 1958 u vježbi na tlu, treći na preči, drugi u višeborju (ekipno); treći na OI 1956 na ručama i preči, drugi u višeborju (ekipno); drugi na OI 1960 na preči, prvi u višeborju (ekipno).

takraw > *sepak takraw*

taktički trening, dio ukupnog trenažnog procesa namijenjen taktičkoj pripremi sportaša; obuhvaća teoretska objašnjenja, teh.-taktičke vježbe, simuliranje taktičkih varijanti u posebnim vježbama i trening-natjecanjima.

taktika, smišljeno, plansko djelovanje pojedinaca ili ekipa s ciljem optimalnog korištenja vlastitih fizičkih, motoričkih, intelektualnih i psihičkih sposobnosti i značajki u toku sp. natjecanja, uz istovremeno uzimanje u obzir sposobnosti, načina vođenja sp. borbe i mjera koje poduzima protivnik, zatim vanjskih uvjeta natjecanja, te za sp. granu obavezujućih pravila i načina ponašanja. T. je u pravilu unaprijed smišljeni plan akcije, pri čemu je, međutim, neophodna sposobnost sportaša, odn. sp. ekipe, da u novonastalim nepredviđenim situacijama u toku natjecanja po vlastitoj inicijativi mijenjaju plan, odmah

izabiru taktičku varijantu primjerenu novonastaloj situaciji. U primjeni t. razlikuje se individualna i kolektivna. Individualna t. je svrsishodno djelovanje sportaša pojedinca i korištenje njemu raspoloživih sredstava i sposobnosti u toku natjecanja protiv jednog ili više protivnika. Kolektivna t. je svrsishodno surađivanje i koordiniranje aktivnosti sportaša u parovima, grupama ili ekipama u sp. natjecanju i jedan je od najvažnijih faktora za postizanje uspjeha posebno u ekipnim sp. igrama. Individualna t. je podređena kolektivnoj t. i mora biti s njom u skladu. Ovisno o tome da li sportaš ili ekipa djeluju u obrani ili u napadu razlikuju se i t. u obrani i t. u napadu.

Talbot, engl. tvornica automobila, osn. 1903; na automobilima T. ostvarene su pobjede u Le Mansu (1950) i u 4 GP utrka u kategoriji formula 1; T. je od 1981 suvlasnik franc. momčadi Ligier.

talijan, sp. gimnastika: element u vježbi na preči; izvodi se iz upora stražnjeg natkvatoma na preči, spadom nazad od njih u zanjih, i prednjom u visu stražnjem naupor u upor stražnji prednožni, sunožni natkvatom.

talijanska dohvatna utrka > *dohvatna utrka na talijanski način*

talijanska partija, šah: najstarije poznato otvaranje koje se spominje već u Göttingenskom rukopisu iz 1490; spada u grupu otvorenih igara, a nastaje nakon ovih početnih poteza: 1. e4 e5; 2. Sf3 Sc6; 3. Lc4 Lc5.

talijanski bilijar, vrsta igre sa 2 kugle, 1 bulinom i 5 čunjeva; sudjeluju 2 igrača. Svaki od njih nastoji pogoditi suparničku kuglu, oboriti njome čunjeve i pogoditi bulin tako, da dodirne mantinelu na suprotnoj strani bilijarskog stola. Suparnički igrač može postaviti svoju kuglu bilo gdje na svojoj pol. stola. Čunjevi pogođeni od kugle ili bulina vrijede 2 b., središnji čunj 4 odn. 5 b. ako padne sam, a ostala 4 ostanu na svojim mjestima. Kugla ili bulin u rupi vrijede 2 b., 3 b. bulin pogođen od suparničke kugle, a 4 b. bulin pogođen vlastitom kuglom ako se odbio od suparničke kugle.

Talj, Mihail Nehemjevič (1936), sovj. šah. veleajstor od 1957, zaslužni majstor sporta, član šah. društva Dugava (Riga). Prvak svijeta (1960) pobjedio u finalnom meču M. Botvinnika rezultatom 12,5:8,5). Sljedeće godine je izgubio titulu s istim suparnikom sa 8:13. Sudjelovao u reprezentaciji SSSR koja je osvojila prva 4 mjesta na Šahovskim olimpijadama 1958, 1960, 1962, 1966, 1972 i 1974 te na PE 1957, 1961, 1970, 1973 i 1977. Prvak je SSSR 1957, 1958, 1967 i 1972. Pobjednik je mnogobrojnih turnira: u Porto-rožu (međuzonski) 1958, Zürichu 1959, Stockholmu 1960/61, Bledu 1964, Miskolcu 1963, Hastingsu 1963/64, Reykjaviku 1964, Sarajevu 1966, Tbilisiju 1969, Tallinu 1971, Suhumiju 1972, Tallinu, Sočiju i Dubnu 1973, Hastingsu 1973/74, Novom Sadu 1974, Halleu 1975, Tallinu, Lenjingradu, Sočiju 1977 i Montrealu 1979. U mečevima za naslov prvaka svijeta 1965 u četvrt-finalu pobjedio je L. Portischa rezultatom 5,5:2,5, a u polufinalu B. Larsena sa 5,5:4,5, te 1968 u četvrt-finalu S. Gligorića rezultatom 5,5:3,5.

tamburin (franc.), 1) baskijski bubanj; ručni bubanj s kožom napetom samo s jedne strane; u prorokima na obruču smješteni su praporci; muz. instrument u obliku otvorenog bubnja s mješanim kolutićima; služi, pored ostalog, i za taktiranje pri izvođenju tje. vježbi (grupa gimnastika, akademski sastavi, sletske vježbe, ritmičke vježbe i sl.); 2) igra reketom i loptom, slična tenisu; igra sa reketom od napete kože i loptom